

UNES MAGDALENES

Corre l'any 1939. Són constants els empresonaments i les condemnes a mort. Els catalans pateixen restriccions d'aliments, que sols es poden obtenir amb la cartilla de racionament.

La veïna, que es compadeix d'aquella vídua amb dos fills, li porta un obsequi.

—Té, Maria. Jo sóc vella i menjo poc. Agafa aquestes magdalenes i no preguntis.

Més tard, aquesta mare angoixada alliçona els seus fills de deu i vuit anys, perquè ningú trobi aquell amagatall dins un forat on, com un bé extremadament preuat, han guardat camuflades les magdalenes que queden.

—Recordeu el que heu de dir si ve algú? —pregunta la mare en escoltar cridòria a fora.

—Sí, mare —respon la Magdalena, que és la gran dels dos germans i té un nom tan dolç com el pastisset—. Que només tenim el que es veu.

—I tu, Miquelet, has entès què has de dir?

—Sí mare, que només tenim el que es veu —contesta molt diligent el vailet.

De sobte, cops i crits a la porta.

—Obriu ara mateix!

La Maria obre atemorida.

Uns uniformats malcarats empenyen la porta amb un cop sec i avancen cap a l'interior. Les seves agulloses mirades observen l'estança amb deteniment.

—Es veu que alguns civils han robat la rebosteria destinada a uns alts

mandataris militars —borda un dels uniformats, encarant-se a la pobra dona, que va fent passes cap als seus fills.

—Només tenim el que es veu! —esglaiada ella, abraçant els infants, tremolosa.

—Exacte! —reafirma en Miquelet—. L'única Magdalena que es veu, és la meua germana.

Llavors, l'oficial aixeca una cella i es gira cap el petit .

—I les que no es veuen?

Inevitablement, la mirada d'en Miquelet es desvia cap a l'estora de sota la taula.

Han passat vuitanta anys i un vell revisa l'interior d'una caixa de cartró.

—Avi, què busques amb tanta excitació dins aquests diaris vells?

—He descobert una notícia i miro de trobar el tros que falta.

—I com ha de ser aquest tros? —pregunta la Mariona.

—Doncs falta just la part dreta d'aquest full. Veus? Hem de trobar el tros que encaixi amb l'estrip de l'esquerra.

—Vols dir que no hauries de deixar-ho córrer? —va suggerir la neta en observar l'evident neguit d'aquelles rugoses mans i aquella mirada lleugerament enterbolida per una humitat que semblava a punt de vessar-li pels lacrimals—. És molt recent la seva mort. Potser hauries de deixar passar un dies abans de revisar les seves coses —va proposar dolçament.

—No, de cap manera! —la Magdalena m'ha amagat massa anys que guardava aquestes notícies. És clar que m'ha afectat la mort de la meua germana, però això no m'ho esperava.

—No sé quina importància poden tenir unes notícies de fa una burrada d'anys.

—Hi ha una notícia en concret que la Magdalena no m'havia d'haver amagat.

—Quina notícia? I això, per què ho va fer?

—Potser ho va fer per no amoïnar-me, o potser, per recriminar-m'ho algun dia—. Sempre m'ha culpats del que va passar.

—I què va passar, avi?

Sense fer-li cas, ell va seguir buscant amb una desesperació que anava creixent. En veure que no rebia resposta, la Mariona es va posar a llegir aquella notícia, que semblava tant transcendental. La columna en qüestió, tractava sobre un camió carregat amb queviures que havia estat interceptat per membres de la resistència. Tot i que faltava una part de la notícia, a primera vista, la noia no veia en aquella informació motiu per la immensa excitació del seu avi. De tota manera, va decidir ajudar-lo i va començar a revisar tot el paperam a la recerca d'aquell tros de paper tan fugisser.

—Mare de Déu, quants paperots que guardava aquesta dona! —va fer la jove mentre remenava.

I remenant, remenant, finalment, la Mariona va fer una troballa.

L'avi va llambregar quelcom que la seva neta li mostrava i es va quedar glaçat amb la mirada clavada en aquell tros de paper. El cor li va fer un salt.

—La noia el va apropar a l'altra meitat i van comprovar que hi encaixava a la perfecció. Impacient i tremolós, un dit va començar a cercar quelcom en aquell paper mig esborrat pel temps.

—Què hi busques, avi?

—La data d'aquest succés. La vull retenir a la meua memòria i no oblidar-la mai.

—I això, per què? Què va passar aquell dia? —va insistir.

—Sempre em va culpar a mi. Sempre —va repetir com un autòmat.

—Avi, vols dir que no ets tu mateix que et culpes d'alguna cosa del passat?

La pregunta va quedar enlaire, esmorteïda per l'esglai de l'ancià.

—Per fi l'he trobada! 12 de març de 1939 —va exclamar amb el semblant enrogit.

El vell va tancar els ulls i els va prémer molt fort en un esforç per engolir aquell nus que li impedia parlar. Per sota les pestanyes, una salabror humida li amarava la cara i li regalimava ara descontrolada galtes avall. La seva neta l'observava amoïnada i una mica espantada.

—Avi? —va fer la Mariona, angoixada, mentre li passava el braç per l'espatlla amb tendresa—. Avi, estàs bé?

—Va ser el 12 de març de 1939 —va poder repetir, finalment.

—Què va passar aquell 12 de març?

Amb la veu trencada i els llavis tremolosos li ho va explicar.

—Va ser el dia que es van endur la mare i també l'última vegada que la meva germana i jo la vam veure. Després les monges es van fer càrrec de nosaltres.

—Això no va ser culpa de ningú! —va recalcar la noia, mirant de restar-li importància al fet.

—Sí, va ser culpa meva i d'unes magdalenes.

Mercè Jorba Amargant